

به نام خدا

کلیات اخلاق پزشکی

مدرس: عبدالله نورمحمدی
گروه اتاق عمل دانشکده پیراپزشکی ایلام

اهمیت حرفه پزشکی از دیدگاه اسلام

- ▶ کارشناسان اتاق عمل، مسئولیتی الهی و انسانی بر عهده دارند و اگر در انجام این مسئولیت رضای خدا را هدف قرار دهند، همه کارهای آنها عبادت خواهد بود.
- ▶ با مراجعه به منابع اسلامی به وضوح می توان به اهمیت حرفه پزشکی و جایگاه ارزشمند آن در اسلام پی برد.

اهمیت حرفه پزشکی از دیدگاه اسلام

▶ حرفه پزشکی با جان انسانها ارتباط دارد و اسلام برای جانها اهمیت فراوانی قائل است ، تا آنجا که قرآن مجید می فرماید :
”هر کسی انسانی را به قتل برساند گویا تمامی انسانها را کشته و هر کسی که او را زنده بدارد گویا صدها انسان را زنده داشته است“ (سوره مائده آیه ۳۲) .

۱- سلامتی انسان امری اجتناب ناپذیر است

انسان بدون سلامتی نمی تواند به زندگی ادامه دهد و بیماری فعالیت های طبیعی او را مختل می کند .

حرفه پزشکی در شرایط بحرانی با فرد روبرو می شود و لذا اخلاق در حرف پزشکی از اهمیت بالا و حساسی برخوردار است .

امام علی (ع) می فرمایند : ” سلامتی برترین نعمت ها است ” و گروه پزشکی این نعمت بزرگ را به بیمار برمی گرداند .

۲- زمینه های توجه به خدا در حرفه پزشکی فراوان است.

حرف پزشکی در طول دوران آموزش ، هنگام درمان به طور مداوم با پیچیدگی نظام هستی سرو کار دارد و این مسأله باعث می شود که بیش از سایر افراد توجه به عظمت الهی داشته باشد.

حرف پزشکی بیشتر از سایر حرفه ها انسان را با خدا مرتبط می کند .
می توان گفت پزشکان و پیراپزشکان تجلی اسم **شافی** خداوند در عالم هستند . از این نظر حرفه پزشکی در اسلام حرفه ای مقدس است.

۳- دانش پزشکی مورد تمجید پیشوایان دینی قرار گرفته است

▶ در روایات اسلامی دانش پزشکی در کنار علوم الهی عنوان شده است.

۴- دستورات بهداشتی و درمانی اسلام

- ▶ در اسلام توصیه های زیادی درباره مسایل بهداشتی و درمانی وجود دارد نظیر آیه شریفه: “ فلینظر الانسان الی طعامه ، انسان باید به غذای خود بنگرد”
- ▶ در روایات آمده است: “معدده انسان خانه همه دردها و پرهیز کردن سرآمدها همه داروها است”.

► علم اخلاق پزشکی در حقیقت یک نوع امر به معروف و

نهی از منکر در علم پزشکی است.

اهمیت اخلاق حرفه ای در علوم پزشکی

▶ رضایت بیشتر بیماران

▶ جلب همکاری آنها

▶ رابطه بهتر با بیماران

اصول بنیادین اخلاق پزشکی

Medical ethics & Four Principles

۱- احترام به خود مختاری بیمار (اصل اتونومی)

Respect for Autonomy

۲- ارائه اقدامات مفید و سودمند (اصل سودمندی)

Beneficences

۳- جلوگیری از صدمه و آسیب (اصل عدم ضرر رسانی)

Non efficient

۴- عدالت (اصل عدالت)

Justice

Autonomy (خودمختاری)

احترام به حریم انسانی و شخصیت مستقل بیماران و آزادی و خودمختاری آنان است .

- مختار بودن بیمار در امر تصمیم گیری در حقیقت به معنی آزادی در عمل و رفتار است که مقام اول معیارهای اخلاقی را شامل می شود.

- احترام به شخصیت و استقلال بیمار یک وظیفه اخلاقی است

ارائه اقدامات مفید و جلوگیری از آسیب و صدمه

- هر اقدامی باید از حداقل آسیب برخوردار باشد.
- اقدامات باید به نفع بیمار باشد.
- جدیت در کسب مهارت و تجربه لازم از طرف کادر درمان.
- نتایج سودمند اعمال، نزدیک به ذهن باشد.

عدالت Justice

توزیع مناسب منابع و امکانات محدود (عدالت اجتماعی).

رعایت اصل احترام به حقوق مردم (عدالت و حقوق).

حفظ اصل احترام به قوانین (عدالت قانونی).

در انجام خدمات در حرفه پزشکی نباید نظرات و عقاید شخصی را مد

نظر گرفت بلکه آنچه ضرورت دارد باید ارائه شود.

رفتارهای حرفه ای مورد انتظار

- ۱- نوع دوستی
- ۲- نجابت و امانتداری
- ۳- مراقبت و شفقت
- ۴- احترام
- ۵- مسئولیت پذیری
- ۶- فضیلت و دانشوری
- ۷- رهبری و مدیریت

تاریخچه اخلاق پزشکی

- ▶ اخلاق پزشکی قدمت ۲۵۰۰ ساله دارد
- ▶ سقراط، افلاطون و ارسطو مباحثی در رابطه با فلسفه اخلاق بیان کرده اند
- ▶ سوگندنامه بقراط قدیمیترین قوانین اخلاق پزشکی را در متن خود دارد

اخلاق پزشکی در ایران

▶ زکریای رازی (حاوی)

▶ ابوعلی سینا (قانون)

▶ علی ابن عباس مجوسی اهوازی (الملکی)